

Gen 22, 1-19
Votum/groet; Ps 66: 1, 5; gebed; lezen Gen 22, 1-19; preek; LB 886 met woorden Opw 136; gebed; WK 305; collecte; LB 838: 1, 4; zegen
Bergschenhoek 15.11.2015 / herzien 2022

Een verhaal dat schuurt **dia**

Daar gaan ze, de berg op. Abraham en zijn zoon Izaäk. Samen gingen zij verder, vertelt het verhaal in Genesis 22. Izaäk met een stapel hout op zijn schouders. Abraham met een mes op zijn heup. Je maag draait zich in je om als je het leest. Het verhaal schuurt aan alle kanten. Wat is God aan het doen? Het lijkt wel een luguber spel. God wil even kijken tot hoever Hij kan gaan bij Abraham. En Abraham dan: waarom protesteert hij niet? Doet hij maar willoos wat God van hem vraagt. God wil het – en dus vermoord ik mijn zoon? Het verhaal schuurt aan alle kanten. Maar dwars daar door heen laat het een diep geheim zien. De allerdiepste kern van waar het om gaat in de relatie tussen God en jou. In één woord: overgave. God en jij die zich helemaal aan elkaar geven.

Als God alles vraagt **dia**

Abraham, roept God. En Abraham zegt: Hier ben ik. Ik luister. Je leest het een paar keer in dit verhaal. Dat Abraham zegt: Hier ben ik, ik luister. Abraham, neem je zoon, je enige, van wie je zoveel houdt, Izaäk, offer hem op de plek die Ik je wijzen zal. Wat zal er door Abraham heen zijn gegaan? Is dit echt, is dit een droom?

Lang geleden riep God ook Abrahams naam. Toen begon alles. Genesis 12. Abraham, ga weg uit je land, bij je familie vandaan. Laat je verleden los, vroeg God toen aan Abraham. Nu zegt God weer: ga! Offer Mij je zoon. Nu moet Abraham zijn toekomst los laten... De zoon op wie je 25 jaar lang hebt gewacht. Het begin van het nieuwe volk dat God beloofd heeft. En nu, alles weg?

Waarom doet God dit?! Het verhaal zelf zegt: God stelde Abraham op de proef. Dat maakt het er niet meteen beter op. Een proef. Een test. Een experimentje doen. Hoe ver kan Ik gaan? En dat moet dan over de rug van Izaäk heen! En God kende Abrahams geloof toch? Wat zou Abraham nog meer moeten hebben gedaan om te laten zien dat Hij God trouw was?

Het schuurt. Maar er valt meer van te zeggen. Een testje doen is te simpel gezegd. Eerder wil God Abraham voor de definitieve keus plaatsen. De ultieme liefdestest. Abraham, op wie en wat is jouw vertrouwen nu echt gericht? Verwacht je echt alles van Mij? Ben jij bereid om je aan Mij over te geven, met of zonder zoon?

Precies daarom gaat het bij een offer. Offeren is zeggen: Heer God, alles is voor u, zonder reserves wijd ik aan u mijn hele leven. Mag God dat vragen? Van Abraham? Van jou en mij? Welk offer is voor jou bespreekbaar? Natuurlijk niet je kind, wat dan wel? Tijd bijvoorbeeld, jouw liefde, jouw aandacht, of een beetje van je welvaart en ruimte als er bijvoorbeeld vluchtelingen binnen je grenzen komen... wat zeg jij? Dit stukje is voor God, en de rest voor mij... Daar gaat het hier over. Abraham in het uur u. Klopt jouw hart echt voor God?

Blijf dan op Hem vertrouwen **dia**

Maar natuurlijk, dat neemt niet weg: wat een beproeving voor Abraham. En dan druk ik het nog zachtjes uit! Hoe kan God dit van hem vragen? Je bent toch gek als je dit doet? Maar Abraham staat op en hij gaat.

Wat is dat? Kadaverdiscipline? Willoze onderdanigheid? God zegt maar en ik heb het maar uit te voeren? Zijn wil is wet. Dat is er wel eens van gemaakt. Alsof het daar om gaat bij God. Kadaverdiscipline, bevel is bevel. Wij hebben het maar te slikken.

Nou, ik geloof er niks van. Maar wat dan wél? Volgens mij wordt het heel subtiel verteld in Genesis 22. Abraham neemt twee knechten mee en als ze na drie dagen vlak in de buurt van de offerplaats zijn, zegt hij: blijven jullie hier, ik en de jongen gaan verder om ons voor God neer te buigen. Daarna komen wij bij jullie terug. *Wij!* En als Izaäk in zijn argeloze onschuld vraagt 'we hebben hout, maar waar is het lam', zegt Abraham: God zal zichzelf van een offerlam voorzien, mijn jongen. Wat doet Abraham hier? De knechten om de tuin leiden, Izaäk zand in de ogen strooien? Abrahams vertrouwen op God, dat hoor je hier, denk ik.

Wij komen terug. *God* zal zich voorzien van een offerlam. Koppig houdt Abraham eraan vast. God gaat dit goed terecht brengen. De schrijver van de brief aan de Hebreeënen zegt in Hebreeënen 11 dat Abraham overwoog dat God zelfs in staat was om Izaäk uit de dood aan hem terug te geven. Nou ja, die schrijver was er niet bij natuurlijk. Maar hij kon wel eens gelijk hebben. Dit wist Abraham: God heeft mij

beloofd en gezegd: Izaäk is de beloofde zoon. God liegt niet. Ik weet niet hoe en wanneer, maar God gaat het goed maken. God zal erin voorzien. Niet: God ziet maar. Maar: God zal ervoor zorgen. God gaat het goed maken. Vraag me niet hoe en wat, maar hier houd ik aan vast!

Kijk, en dat is wat Abraham hier uitstraalt. Blijven vertrouwen op God ook als je op een onnoemelijke manier in de knel komt, er niks meer van begrijpt, als jij niet niet meer kunt of wilt volgen. Ik blijf vertrouwen op God. Tot in het absurde toe. Haast tegen beter weten in. Maar God bedondert niet. Nu niet, nooit niet. Nee, het spreekt niet vanzelf. Maar het kan: op God blijven vertrouwen.

Hij geeft wat Hij vraagt **dia**

En dan, dan komen we in het hart van het verhaal. De climax. Je houdt je adem in. Bovenop de berg wordt een altaar gemaakt. En Izaäk erop vastgebonden. Abraham heft het mes om toe te slaan... Op dat moment weer de stem van God. De engel van de HEER, staat er. God zelf is dat. God in zijn sprekende gedaante. Hij grijpt in.

Stop, Abraham! Doe de jongen niks! Nu heb Ik het gezien: alles wil je Mij geven, zelfs het leven van je eigen zoon! Maar het hoeft niet. God wil Izaäks leven niet. Laat zakken dat mes. En Abraham laat het mes zakken, draait zich om en ziet een ram in de struiken. Dat ram mag sterven in Izaäks plaats. God vraagt alles. Maar wat zie je als puntje bij paaltje komt? Wat Hij vraagt, gééft Hij.

Dia Weet je waar dit verhaal mij aan doet denken? Aan een vader en zijn zoon. Die samen op weg gingen. God en Jezus. Op weg naar Golgota. Tweeduizend jaar later. Bijna op dezelfde plek waar Abraham nu staat. Een kruis werd daar klaargezet. En Jezus strekte zich erop uit. Vraag jij je ook wel eens af hoe dat was voor God? Wat Hij voelde of dacht? De toorn van God kwam op Hem neer. God hief *zijn* hand om zijn Zoon te offeren. Wie riep er toen: stop? Wie hield Gods hand tegen? Gods hand kwam neer. Gods boodschap aan de wereld: Ik heb jullie mijn zoon, mijn enige, van wie ik zoveel houd, niet onthouden, maar gegeven, gegeven in de dood, zodat een ieder die in hem gelooft niet verloren gaat maar eeuwig leven heeft...

Dia Lieve mensen. Waar gaat dit verhaal over? Over wie? Over Abraham die voor een onmogelijke keus wordt gesteld? Over God die alles van je opeist? In het hart van dit verhaal staat God die zelf laat zien wat totale overgave en volledige toewijding

betekent. Hij is de God die voorziet. Niet: alles van tevoren ziet. Wat wij er jammer genoeg van hebben gemaakt. Maar de God die voorziet, die voorziet in de diepste nood van ons mensen.

Ik kan niet geven wat Hij vraagt. Het is teveel voor mij om te dragen. Denk nooit dat geloven in God, leven met God, bij jou vandaan moet komen, bij jou moet beginnen. En het begint bij God die geeft wat Hij vraagt. Hij gaf de wereld en ons Jezus. Alles is voor jullie. Al mijn liefde, al mijn toewijding, al mijn overgave! Voordat jij ook maar iets hoeft te geven, geeft Hij jou in Jezus alles van zichzelf!

Geef jij jezelf dan aan God? **dia**

En zo lezen we op het eind van het verhaal weer: zo gingen ze samen. Vader en zoon. Abraham en Izaäk. Nu samen terug. Terug naar huis. Naar Sara. Eind goed al goed zou je zeggen. We kunnen weer over tot de orde van de dag. Ja? Is dat de bedoeling? Over tot de orde van de dag. Izaäks leven gespaard. Hoe zal Abraham gekeken hebben naar zijn zoon die naast hem rijdt? Als uit de dood terug ontvangen, het is dankzij Gods genade dat hij er is en dat ik er ben... Alles is hetzelfde, maar toch is alles anders...

Ik zal je rijk zegenen, zegt God op het eind. En als je dat zo leest, dan vraag je je af: is het dan toch voorwaardelijk bij God? Eerst moet ik Hem gehoorzamen zoals Abraham deed – om daarna door Hem gezegend te worden? Ja, het lijkt zo. En zo ging het precies bij de goden rondom Israël. Zo zit onze hele wereld nog in elkaar. Kom jij maar eerst over de brug – dan kom ik wel naar jou toe. Bij God werkt het dus anders. Het gaat om overgave, niet om gehoorzaamheid. God wil graag dat je je hele leven aan Hem geeft. Maar Hij wil dat jij goed weet: Ik geef altijd eerst, Ik geef eerst alles van Mijzelf. Het is altijd eerst God en dan pas jij.

Lieve mensen, in het hart van geloven in deze God, de God van Israël, de God van alle kinderen van Abraham, in het hart van ons geloof en leven staat niet de God die opeist, vraagt, verlangt, verwacht – maar de God die geeft, genadig en gratis, uit liefde, pure gevende, zichzelf wegcijferende en alles voor je over hebbende liefde!

Ga jij dan nu weer over tot de orde van de dag? Terug je oude leven in? Ik hoop dat je beseft: dan heb je er niets van begrepen. Als God zich zo aan jou geeft – kun jij dan zeggen: nou, u mag wel een stukje hebben, maar de rest is voor mij... Nee. Wil jij

jezelf nou ook aan God geven? Wees gerust, Hij zal je vandaag echt niet vragen om je kind te offeren. Dat heeft God al voor jou gedaan. Dat hoeft niet nog eens. Maar God wil wel weten: ga jij nou ook echt voor Mij? Of ga je reserves houden? Delen van jouw leven voor God gesloten houden?

De boodschap. God zegt: Ik ben voor jou gegaan, helemaal en totaal, zonder enige reserve en heb alles van mezelf gegeven. Zeg jij dan ook tegen Mij: Heer, mijn leven is voor u, ik geef mijzelf aan u!

Amen